

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

(ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ)

ΤΟΜΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΜΗΝΑ Δ. ΜΥΡΤΙΔΟΥ
1952

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΕΥΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ
ΕΙΣ ΙΩΣΗΦ ΒΡΥΕΝΝΙΟΝ

Ὁ Μάρκος ὁ Εὐγενικός ἔγραψεν ἐπίγραμμα ἐπιτάφιον εἰς τὸν κλεινὸν θεολόγον Ἰωσήφ τὸν Βρυέννιον, εἶναι ἤδη γνωστὸν, ἀφ' ἧς ἐδημοσιεύθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἀειμν. Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου :

Οὐδέν τι καινὸν εἰσιγαῖ κωφὸς λίθος
τὴν ἐνθεὸν σάλπιγγα σιγαῶσαν φέρων.

.....

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο φέρεται καὶ ἐν κώδικι *Vindob. Philol. 92. 195 φ. 179α : 17*) Τοῦ μακαριωτάτου Ἐφέσου τοῦ Εὐγενικοῦ, ἐκ τοῦ οὐοίου καὶ ἐξεδόθη ἄλλοτε ὡς ἀνέκδοτον¹, τοῦ ἐκδότου προσθέσαντος : Στίχοι ἐπιτάφιοι εἰς τὸν πατριάρχην Ἰωσήφ, ὡς εἶαν ὁ ὑμνούμενος ἦτο ὁ ἐν Ἰταλίᾳ ἀποψύξας ἀσθενὴς τὴν βούλησιν καὶ τὰς δογματικὰς πεποιθήσεις πατριάρχης². Ὁ ἐκδότης δὲν ἐπρόσεξεν ὅτι δὲν ἠδύναντο εἰς τὸν ἐν λόγῳ πατριάρχην ν³ ἀποδοθῶν ὑπὸ τοῦ Εὐγενικοῦ οἱ στίχοι 10 - 11 :

ὁ στερορότατος τῆς ἀληθείας στύλος
καὶ φανότατος ὀρθοδοξίας λύχνος

1. Παραλειπόμενα (Γ' τόμος εἰς τὰ Ἰωσήφ Βρυεννίου τὰ Εὐρεθέντα), ἐν Λειψία 1784, σσ. ιζ' - ιη'. Ἀνεδημοσιεύθη ὑπ' ἐμοῦ : Νικολάου Β. Τωμαδάκη, Ὁ Ἰωσήφ Βρυέννιος καὶ ἡ Κρήτη κατὰ τὸ 1400, μελέτη φιλολογικὴ καὶ ἱστορικὴ, ἐν Ἀθήναις 1947, ἐν σσ. 11 - 12.

2. Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου... Ἐπιστολαὶ καὶ Μῦθοι, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1910, σσ. κζ' - κη' (=ΕΦ Α', 1908, σσ. 101 - 102), ὅπου ὁ στίχος 3

ἀλλ' ὦ λόγοι χ[α]ρήσατε φωνὴν τῷ λίθῳ.

3. Περί τοῦ Ἰωσήφ τοῦ ἀπὸ Ἐφέσου (10 Ἰουνίου 1439 †), πρβλ. Μ. Γεδεών, Πατριαρχικοὶ Πίνακες, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1890, σσ. 464 - 465.

καὶ ὅτι ὁ ἐν στ. 14 «δογματιστῆς ἀκριβῆς πλανωμένοις» καλεῖται ἐν τῷ ἐπιγράμματι (στ. 18) νὰ ἐνθυμῆται τῶν ποθεινῶν του τέκνων

Θεῶ παρεσιώς, τῇ μεγάλῃ Τριάδι.

Ὁ Βρυέννιος δ' εἶναι ἐπιφανὴς θεολόγος ἀκριβῶς διὰ τοὺς περὶ Ἁγίας Τριάδος πολυαριθμούς λόγους του, ἐνῶ ὁ πατριάρχης Ἰωσήφ οὐδὲν ἔγραψε περὶ αὐτῆς. Ἦδη περὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔγραψεν ὁ Σχολάριος: «Οὐ γὰρ ἔδει ξῆν αὐτὸν οὕτω κάλλιστα περὶ τε προθέσεως καὶ αἰτίας φιλοσοφήσαντα καὶ τριῶν ἐπιστημῶν ἀνειληφότα τὸ κράτος, γραμματικῆς τε δηλαδὴ καὶ φιλοσοφίας καὶ τῆς ἐσχάτης ταύτης θεολογίας, περὶ ὧν οὐδ' ἐν ὀνείροις ἤλπισε τολμήσειν τι φάναι!»¹.

Ὁ ἐκδότης τοῦ ὡς ἄνω ἐπιγράμματος ἐξέδωκε περαιτέρω ἐκ τοῦ αὐτοῦ φύλλου τοῦ ἰδίου κώδικος καὶ τὸ ἐν συνεχείᾳ, εἰς τὸ ὁποῖον προσέθηκεν: στίχοι εἰς τὸν αὐτὸν Ἰωσήφ, ὑπονοῶν τὸν πατριάρχην. Εὐτυχῶς οἱ στίχοι ἀναφέρονται εἰς τὸν πράγματι αὐτὸν Ἰωσήφ, δηλαδὴ τὸν μοναχὸν Βρυέννιον καὶ οὐχὶ τὸν πατριάρχην.

18) ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΕΥΓΕΝΙΚΟΥ

Βαβαὶ τρίπηχυς ἡ βροσιῶν ζωὴ λίθος!
 φεῦ τῆς ματαιότητος ἡμῶν τοῦ βίου!
 Ὁ γὰρ μελισσῶν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας,
 τὸ ταμεῖον τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων,
 ὁ τῶν χαρίτων ἀνδριάς ὄντως μέγας, 5
 ὁ θαυμάσιος Ἰωσήφ ὦδε, ξένε,
 πέπτωκε, συγκέκλεισται, κέκρουπται τάφῳ
 μᾶλλον δ' ἀπέπτη πρὸς μονὰς αἰωνίους,
 σὺν ἀγγέλοις ἔστηκε παρὰ τῷ θρόνῳ
 τῷ βασιλικῷ τῆς μεγίστης Τριάδος, 10

1. Ὅτι τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Μάρκου ἀναφέρεται εἰς τὸν Βρυέννιον καὶ οὐχὶ τὸν πατριάρχην Ἰωσήφ παρετήρησεν ἤδη ὁ Σταμ. Α. Ρηγγος, Ἐπιστημονικαὶ Συζητήσεις, ΕΦ Β', 1908, σ. 160.

2. Προκειμένης συζητήσεως περὶ τῆς διὰ (τοῦ Υἱοῦ) εἰς τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος.

3. Œuvres Complètes III, 1930, σ. 142,23-27.

σὺν ἀγίοις ἅπαντα χαίρει διάγων,
 δπου λύπη καὶ στεναγμὸς ἀπέδρα'
 παραψυχὴν δὲ τοῖς μαθηταῖς καὶ τέκνοις
 τὸ καθαρὸν ἀφῆκεν ἐνθάδε σῶμα
 διαφερόντως τήνδε κοσμοῦν τὴν μάνδραν.

15

Τὸν Ἰωάννην Εὐγενικὸν¹ γνωρίζομεν ὡς ποιητὴν,
 τόσον ἀκολουθιῶν² ὕμνογραφικῶν κειμένων³ ὅσον καὶ θύραθεν ἐπι-

1. Πρωτὰ τὰ περὶ αὐτοῦ ἄρθρα ἐν ΜΕΕ 11, 1929, σ. 705γ ὑπὸ Ἐ.μ.μ. Γ. Παντελάκη, καὶ ΕΛΕ 6, 1929, σ. 15α καὶ ΘΧΕ Γ', 1940, στ. 661-662 ὑπὸ ἀνωνύμων. Ἐνδεικτικὴ τῆς εὐρείας συγγραφικῆς δραστηριότητος τοῦ Ἰω. Εὐγενικοῦ ἡ παλαιὰ μελέτη τοῦ S. P é t r i d è s, Les oeuvres de Jean Eugénicos, ΕΟ XIII, 1910, σσ. 111-114, 276-281. Πλούσιον δὲ διὰ τὰ μέχρι τῆς συγγραφῆς του ἐγνωσμένα τὸ ἄρθρον τοῦ πατρὸς S. S a l a v i n i l l e, Eugénicos Jean, DTC V, 1913, στ. 1497-1501. Ἐκτενῶς περὶ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν ἔργων του ὁ Σπ. Λάμπρος, ΠΠ Α', σσ. κζ'-μζ'. Μετὰ τὰ μελετήματα τῶν δύο ὡς ἄνω ἀσσομπσιονιστῶν, ἐξεδόθησαν: Ν. Α. Βέη, Γραφαὶ καὶ νέον τέμαχος τῆς ἐπὶ τῇ ἀλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως μοναχίας τοῦ νομοφύλακος Ἰωάννου διακόνου τοῦ Εὐγενικοῦ κατὰ κώδικα τῶν Μετεώρων VVr. XX, 1913-1914, σσ. 319-327. Ὁ Σωφρ. Εὐστράτιάδης, Περὶ κομμώσεως τῶν Βυζαντινῶν, ΕΕΒΣ, Η', 1931, σσ. 42-46 ἐδημοσίευσεν: «Τοῦ νομοφύλακος πρὸς τὰς καλλωπιζομένας γυναῖκας». Ἔργα Ἰωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ ἐξέδωκεν ἢ ἀνετύπωσεν ὁ Λάμπρος, ΠΠ Α', 1912-1923, σσ. 45-218. Αἰνίγματα Ἰω. Εὐγενικοῦ διὰ στίχων πολιτικῶν ἐδημοσιεύθησαν ἐκ καταλοίπων τοῦ Σπ. Λάμπρου, ΝΕ 17, 1923, σσ. 208-209. Περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ L. P e t i t δημοσιεύσεως τῆς ἀκολουθίας εἰς Μ. Εὐγενικὸν ὄρα ἐπομένην σημείωσιν. Τὸ ἐν ΝΕ 11, 1914, σ. 59 δημοσιευθὲν σημείωμα τοῦ Εὐγενικοῦ ὡς ἀνέκδοτον, εὕρισκει τις ἐν φωτοτυπία καὶ μεταφράσει εἰς γαλλικὴν ἐν ΕΟ XIII, σ. 281. Πρὸβλ. ΠΠ Α', σ. κθ' σημ. 2. Ἐκδιδομένης τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Βησσαρίωνος ὑπὸ L. M o h l e r, Kardinal Bessarion I, 1928, Paderborn, σ. 52, ΠΙ 1942, αὐτόθι καὶ τοῦ Γ. Σχολαρίου ὑπὸ M. J u g i e, Œuvres Complètes IV, 1935, σσ. 426-428 καὶ 454-457, ἐδημοσιεύθησαν ἐπιστολαὶ τῶν προσωπικοτήτων αὐτῶν ἀπευθυνόμεναι πρὸς τὸν Ἰωάννην. Ἀναζητεῖται πάντοτε μία μελέτη περὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ Εὐγενικοῦ.

2. Ἐκ τῆς ἀκολουθίας εἰς τὸν ἀδελφόν του Μάρκον τὸν Ἐφέσου ἐδημοσίευσεν ὁ S. P é t r i d è s, Le Synaxaire de Marc d'Éphèse (introduction et texte grec) ἐν Revue de l'Orient Chrétien V (XV, 1910), σσ. 97-107, εἶτα δὲ τὴν ἀκολουθίαν ὁλόκληρον ὁ L. P e t i t, Acolouthie de Marc Eugénicos archevêque d'Éphèse ἐν «Studi Bizantini» II, 1927, σσ. 193-235.

3. Οἴκοι καὶ ὕμνοι εἰς τὴν ὁμοούσιον... Τριάδα... κείνται εἰς τὸν κώδικα

γραμμάτων¹. Εύρισκόμεθα λοιπὸν πρὸ ἐνὸς ἐπιγράμματος αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Βρυεννίου γραφέντος, ὅπου ὁ σοφὸς ἀγωνιστής, δογματιστής καὶ κήρυξ καλεῖται «μελισσὼν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας», διὰ τὴν σχέσιν του πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποθανὼν ἀφῆκε καὶ τὰ βιβλία του διὰ διαθήκης², καὶ δ' ἄλλων φράσεων ἐπαινεῖται καὶ μετὰ τῶν ἁγίων καταλέγεται, ὑμνολογῶν τὴν περὶ τῆς ὁποίας διεπραγματεύθη Ἁγίαν Τριάδα. Ἄξιος συζητήσεως εἶναι ὁ ὑπαινιγμὸς περὶ τῆς *μάνδρας* (=μοναστηρίου), ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀφῆκεν ὁ Βρυέννιος τὸ καθαρὸν σῶμα (στ. 14-15), καὶ ἡ ὁποία ἂν δὲν ἔχω σφάλει³ πρέπει νὰ εἶναι ὁ τῆς μονῆς τοῦ Χαρσιανίτου περίβολος, ὅπου ὁ ἡμέτερος Βρυέννιος, ἀφοῦ ἔζησεν εἰς τῶν Στουδίου καὶ ὑπηρέτησε τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, κατέληξεν ἐν τέλει.

Διὰ τῆς τοιαύτης ἀποσαφηνίσεως ἀποδίδεται ἐκάστῳ τὸ ἀνήκον αὐτῷ. Ἄνδρες ὡς οἱ δύο ἀδελφοὶ Μᾶρκος καὶ Ἰωάννης οἱ Εὐγενικοί,

Μ. Λαύρας 567 (E 105, ιζ' αἰ., Κατάλογος Εὐστρατιάδου - Σπυρίδωνος Λαυριώτου, σ. 85) καὶ 54 (11, ιθ' αἰ.) Καυσοκαλυβίων (Κατάλογος Εὐστρατιάδου - Κουρίλα, σ. 47). Οἴκοι δὲ κδ' εἰς τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον εἰς τὸν κώδ. 97 (ιη' αἰ.). Καυσοκαλυβίων (Κατάλογος, Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 63). Τὰ λοιπὰ βλέπει τις καταγραφόμενα ὑπὸ S. Pétridès, Ἐνθ' ἄνωτ. ΕΟ XIII, 1910, σ. 111-112. Εὐχὰς καὶ λόγον ἀντιρρητικὸν τοῦ Ἰω. Εὐγενικοῦ περιλαμβάνουν οἱ, μετὰ τὴν ἐργασίαν τοῦ Pétridès περιγραφέντες, κώδικες τῆς Μ. Λαύρας 681, 1653, 1884 (Κατάλογος, Ἐνθ' ἄνωτ. σσ. 106, 292, 343), μονωδίαν δὲ ὁ τοῦ Βατοπεδίου 421 (οἰκείος Κατάλογος, σ. 81).

1. Ἀθ. Π. Κεραμέως, *Varia Sacra*, Ἀγ. Πετρούπολις 1909, σ. 297.

2. Φραντζῆς, Bonn I, 36, σ. 110 (Teubner σ. 114). Πρβλ. Τωμαδάκης, Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 15.

3. Δύο ἔμμετρα (25+4 στίχους) καὶ ἀρχὴν τρίτου ἐδημοσίευσεν ἤδη ὁ Bandini, *Catalogus codd. græcorum bibliothecæ Laurentianæ* III, στ. 322. Ἰωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ ἐπιτάφιον τῷ *Ἀθηνιοπούλῳ* ἐκδιδόμενον ὑπὸ Ém. Legrand, ΔΙΕΕ Α', 1883, σσ. 455-458. Σημείωσις περὶ τοῦ ἀνωτέρω ἐπιταφίου ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου, αὐτόθι σσ. 459-461 (ὅπου (σ. 459) καὶ αἱ πρῶται βιβλιογραφικαὶ ἐνδείξεις περὶ τοῦ Ἰω. Εὐγενικοῦ). Τὰ μέχρι τοῦ 1910 δημοσιευμένα ἢ γνωστὰ ἐκ κωδίκων κατέγραψεν ὁ S. Pétridès, ΕΟ XIII, 1910, σσ. 112-113. Μετὰ ταῦτα ὁ Σπ. Λάμπρος, ΠΠ Α', σσ. 211-218 ἀνετύπωσεν τὰ ἑξῆς: α') *Εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἀσάνη κυροῦ Ἰσαακίου...* (δημοσιευθὲν ὑπὸ Ἰω. Σακκελίωνος καὶ ὑπὸ Ἀθ. Π. Κεραμέως), β') *Εἰς τὸν τάφον τοῦ κυροῦ Δημητρίου τοῦ Λεοντάρη* (δημοσιευθὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν αὐτῶν), γ') *Ἐτεροὶ ἡρωϊκοὶ [εἰς Λεοντάρην]* (προδημοσιευθὲν ὑπὸ Ἀ. Π. Κεραμέως), δ') *Ἐπιτάφιον τῷ Ἀθηνιοπούλῳ* (προδημοσιευθὲν, ὡς ἀνωτέρω, ὑπὸ Legrand).

δὲν ἦτο δυνατόν ποτὲ νὰ γράψουν ἐπιγράμματα ὡς τὰ συζητούμενα διὰ τὸν πνευματικὸν αὐτῶν ἀντίπαλον. Ἀντιθέτως πλήρεις εὐγνωμοσύνης διὰ τοὺς ἀγῶνας τοῦ διδασκάλου των Βρυεννίου, τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει θανόντος, καὶ τὴν κληρονομίαν εἰς αὐτοὺς καταλείψαντος τῆς Ὁρθοδοξίας, συνηγωνίσθησαν εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν δύο ἐπιγραμμάτων εἰς διαιώνισιν τῆς μνήμης τοῦ μεγάλου τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Πατρὸς καὶ συγγραφέως.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Ἐδῶ νομίζω ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ παραθέσω τοὺς εἰς τὸν Βρυέννιον ἀφορῶντας στίχους τοὺς ἀπαντωμένους ἐν κώδικι τοῦ ιη' αἰ. τῆς Μεγίστης Λαύρας 1531 (λ 41) φ. 7¹, δημοσιευθέντας δ' ὑπὸ ἀγιορείτου μελετητοῦ πρό τινων χρόνων², στίχους τοὺς ὁποίους δὲν ἐχρησιμοποίησα εἰς τὴν περὶ Βρυεννίου παλαιότεραν μου συγγραφὴν. Οἱ στίχοι οὗτοι ἀντιτιθέμενοι πρὸς τὸ εὐλαβὲς καὶ κομψὸν ἐπίγραμμα τοῦ Ἰωάννου Εὐγενικοῦ, δεικνύουν ποῖον ὑπῆρξε τὸ πνεῦμα τῆς καταπτώσεως τοῦ ιη' αἰ. καὶ πῶς ὁ ἀμαθὴς κατὰ βάθος συγγραφεὺς των ἐξῆγε συμπεράσματα ἐξ ὧσων ἀνεγίνωσκεν. Ἐπιτείνουν δὲ τὴν πρὸς τὸν Εὐγένιον Βούλγαριν ἐκτίμησιν ἡμῶν, τὸν ἀναλαβόντα τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἔργου τοῦ Βρυεννίου ἐξ ἀγιορειτικῶν χειρογράφων³.

Ἴδου οἱ στίχοι⁴:

— Ἰωσήφ ὁ Βρυέννιος, πολὺς κατὰ σοφίαν
τῷ ζήλω δ' ἐνεβρύνετο καὶ ἐνέπνεε κόμπον.
Οὗτος πολλοὺς συνέγραψεν ἐπιδεικτικούς λόγους

1. Σπυρίδωνος Λαυριώτου - Σωφρ. Εὐστρατιάδου, Κατάλογος τῶν Κωδίκων τῆς Μεγ. Λαύρας, Paris 1925, σ. 41 - 42.

2. Σπυρίδων Λαυριώτης, Τίνες σοφοὶ διέλαμψαν κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀπὸ τὸν ια' αἰῶνα «Γρηγόριος Παλαμᾶς» 13, 1929, σσ. 156 - 167.

3. Γράφων ὁ σοφὸς ἀνὴρ πρὸς τὸν οἰκουμ. πατριάρχην Σαμουὴλ τὸν Χαντζερῆν ἐσημείωνεν: «οὐκοῦν καὶ Θεοδώρητος εἰς μέσον αὐθις παρίτω τῶν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς μελέταις ἐπεντροφῶντων τὰ παιδικά, καὶ Βρυέννιος δὲ φωτὸς ἀπολανέτω, ὃν ἐκτόπως ἀποτροπιαζόμενοι ἡμῶν οἱ διάφοροι ἐν ταῖς παρ' αὐτοῖς βιβλιοθήκαις φρουροῦσι τέως ἀνέκδοτον». Πρβλ. Μανουὴλ Ἰω. Γεδεών, ΕΑ 2, 1882, σ. 749α.

4. Σπ. Λαυριώτης, ΓΠ 13, 1929, σ. 162.

κατὰ Λατίγων δέ, ἀλλὰ ἄριστον ἓνα μόνον.
 ῥακενδύτης δ' ὢν μοναχός, δοξομανῆς ὑπῆρχεν,
 ἀεὶ συναυλιζόμενος καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις
 καὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν, ὡς διδάσκαλος δῆθεν
 λαρυγγίζων, κομποδοξῶν, ὑπερφυσῶν ἐν λόγοις.

Ὅπως ἄντικρυς, ὁ Βουέννιος ὑπῆρξε ταπεινός, καὶ μετὰ βασιλέων
 συναναστροφόμενος, ἀπλοῦς καὶ ἀπέριττος μοναχός, ἐπὶ εἴκοσι δ' ἔτη
 ἐν Κρήτῃ καὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἐν Κύπρῳ, μακρὰν πάσης πνευματικῆς τῆς βασι-
 λευούσης ἀναψυχῆς, ἠθλησεν ὑπὲρ τῆς Ὁρθῆς Πίστεως ὡς ταύτην
 αὐτὸς ἀντελαμβάνετο καὶ μετ' ἐκείνου καὶ ἡμεῖς σήμερον δεχόμεθα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
 ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΤΣΙΔΗΣ